

VLADIMIR NABOKOV

Μετάφραση - επίμετρο: Γιώργος-Ίκαρος Μπαρπασάκης

Το μάτι

ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Πρόλογος του συγγραφέα	9
Το μάτι	17
Επίμετρο	129
Εργοβιογραφικό χρονολόγιο του Βλαντιμίρ Ναμπόκοφ	137

ΠΡΟΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ

Ο ρωσικός τίτλος αυτού του μικρού μυθιστορήματος είναι SOGLYADATAY (στην παραδοσιακή μεταγραφή), και φωνητικά προφέρεται Sugly-dart-eye, με τον τόνο στην παραλήγουσα. Είναι παλιός στρατιωτικός όρος και σημαίνει «κατάσκοπος» ή «παρατηρητής», αλλά καμία από τις δύο λέξεις δεν έχει την ευκαμψία της ρωσικής. Αφού έπαιξα με την απόδοση emissary (απεσταλμένος) και gladiator (μονομάχος), εγκατέλειψα την προσπάθεια να αναμείξω ήχο και νόημα, και αρκέστηκα στο eye που ανθίζει στο τέλος του μακρουλού μίσχου. Με αυτόν τον τίτλο, η ιστορία εξυφάνθηκε σε τρεις συνέχειες στο *Plavboy* τους πρώτους μήνες του 1965.

Συνέθεσα το αρχικό κείμενο το 1930, στο Βερολίνο –όπου η σύζυγός μου κι εγώ νοικιάζαμε δύο δωμάτια στην κατοικία μιας οικογένειας Γερμανών στην ήσυχη Λούιτπολνστράσε– και στα τέλη εκείνης της χρονιάς δημοσιεύτηκε στην επιθεώρηση Ρώσων εμικρέδων «SOVREMENNYYA

ZAPISKI» στο Παρίσι. Οι άνθρωποι στις σελίδες του βιβλίου είναι οι αγαπημένοι χαρακτήρες της λογοτεχνικής μου νιότης: εκπατρισμένοι Ρώσοι που ζουν στο Βερολίνο, στο Παρίσι ή στο Λονδίνο. Φυσικά θα μπορούσαν κάλλιστα να είναι Νορβηγοί στη Νάπολη ή Αμβρακιανοί στο Άμπριτζ: ανέκαθεν αδιαφορούσα για τα κοινωνικά προβλήματα και απλώς χρησιμοποιούσα το υλικό που συνέβαινε να βρίσκεται κοντά μου, όπως ένας ευφραδής συνδαιτυμόνας σκιτσάρει με το μολύβι του μια γωνία του δρόμου στο τραπεζομάντιλο ή διευθετεί ένα ψίχουλο και δύο ελιές σε μια διαγραμματική θέση ανάμεσα στο μενού και στην αλατιέρα. Ένα διασκεδαστικό αποτέλεσμα αυτής της αδιαφορίας προς την κοινωνική ζωή και τις αδιακρίσεις της ιστορίας είναι ότι η κοινωνική ομάδα στην οποία αβίαστα εστιάζει ο καλλιτέχνης αποκτά έναν απατηλό αέναο αέρα· θεωρείται δεδομένη σε έναν ορισμένο χρόνο και έναν ορισμένο τόπο, από τον εμικρέ συγγραφέα και τους εμικρέδες αναγνώστες του. Ο Ιβάν Ιβάνοβιτς και ο Λεβ Οσίποβιτς της δεκαετίας του 1930 έχουν αντικατασταθεί, πάει καιρός, από μη Ρώσους αναγνώστες που σπαζοκεφαλιάζουν και ενοχλούνται σήμερα με το να πρέπει να φανταστούν μια κοινωνία για την οποία τίποτα δεν γνωρίζουν – διότι δεν κουράζομαι να επαναλαμβάνω, ξανά και ξανά, ότι οι ολετήρες της ελευθερίας έχουν σκίσει δέσμες σελίδων από το βιβλίο του παρελθόντος από τότε που η σοβιετική προπαγάνδα, σχεδόν μισό αιώνα τώρα, παραπλάνησε τους ξένους έτσι ώστε να αγνοούν ή να κα-

κολογούν τη σημασία της ρωσικής εμιγκράτσιας (που ακόμη περιμένει τον χρονικογράφο της).

Η ιστορία εξελίσσεται στα 1924-5. Ο Εμφύλιος Πόλεμος στη Ρωσία είχε τελειώσει κάπου τέσσερα χρόνια πριν. Ο Λένιν έχει μόλις πεθάνει αλλά η τυραννία του συνεχίζει να ανθίζει. Είκοσι γερμανικά μάρκα δεν είναι καν πέντε δολάρια. Οι εκπατρισμένοι στο Βερολίνο του βιβλίου μου είναι από πάμφτωχοι έως επιτυχημένοι επιχειρηματίες. Παραδείγματα των δεύτερων είναι ο Κασμάριν, ο εφιαλτικός σύζυγος της Ματίλντας (που εντέλει απέδρασε από τη Ρωσία παίρνοντας τον δρόμο προς τον νότο, μέσω της Κωνσταντινούπολης), και ο πατέρας της Ευγενίας και της Βάνιας, ένας γηραιός ευυπόληπτος κύριος (που διευθύνει συνετά το λονδρέζικο παράρτημα μιας γερμανικής εταιρείας και συντηρεί μια χορεύτρια). Ο Κασμάριν είναι αυτό που ενδεχομένως οι Εγγλέζοι θα έλεγαν «μέλος της μεσαίας τάξης», αλλά οι δύο νεαρές κυρίες στο σπίτι της οδού Ταώ, στον αριθμό 5, ανήκουν εμφανώς στην τάξη των Ρώσων ευγενών, με τίτλο ευγενείας ή και όχι, κάτι που δεν τις αποτρέπει πάντως από το να αναγιγνώσκουν χαμηλού γούστου βιβλία. Ο στρογγυλοπρόσωπος σύζυγος της Ευγενίας, το όνομα του οποίου [Κρούτσεφ] μοιάζει μάλλον κωμικό σήμερα, εργάζεται σε μια τράπεζα του Βερολίνου. Ο συνταγματάρχης Μούκιν, ένας βρομερός ηθικολόγος, που πολέμησε το 1919 υπό τον Ντενίκιν και το 1920 υπό τον Βράνγκλερ, μιλάει τέσσερις γλώσσες, έχει άνετο κοσμικό ύφος και μάλλον θα τα πάει πολύ καλά στη

δουλειά προς την οποία τον κατευθύνει ο μελλοντικός πεθερός του. Ο καλός Ρομάν Μπογκντάνοβιτς μας έρχεται από τη Βαλτική και είναι διαποτισμένος με τη γερμανική μάλλον παρά με τη ρωσική κουλτούρα. Ο εκκεντρικός Εβραίος Βάινστοκ, η ειρηνόφιλη γιατρός Μαριάννα Νικολάγιεβνα και ο ντεκλασέ αφηγητής είναι αντιπρόσωποι της πολύπτυχης ρωσικής inteligenentsia. Αυτές οι διευκρινίσεις θα πρέπει να διευκολύνουν κάπως τον αναγνώστη εκείνο που (όπως κι εγώ) παραμένει επιφυλακτικός απέναντι σε μυθιστορήματα που καταπιάνονται με φασματικούς χαρακτήρες σε ανοίκεια περιβάλλοντα, σαν κι αυτά φερειπείν που μεταφράζονται από τα συγγρικά ή τα κινέζικα.

Όπως είναι γνωστό τοις πάσι, καθώς λέμε στα ρωσικά, τα βιβλία μου δεν είναι μονάχα απαλλαγμένα από κάθε κοινωνική σημασία αλλά είναι και μυθομονωμένα: οι φροϋδιστές πεταρίζουν γύρω τους φλογερά, τα σιμώνουν με ερεθισμένους ωαγωγούς, σταματούν, ρουθουνίζουν, οπισθοχωρούν. Ένας σοβαρός ψυχολόγος, απεναντίας, θα μπορούσε να διακρίνει μέσα από τα βρόχινα στραφταλιστά κρυσταλλογράμματα μου έναν κόσμο ψυχικής διάλυσης όπου ο έρμος ο Σμίροφ δεν υπάρχει παρά μονάχα ενόσω αντικατοπτρίζεται σε άλλους νόες, που με τη σειρά τους τοποθετούνται στην ίδια αλλόκοτη, κατοπτρική δυσχερή θέση μ' εκείνον. Η υφή της αφήγησης μιμείται εκείνη των ιστοριών μυστηρίου, αλλά στην πραγματικότητα ο συγγραφέας αποποιείται κάθε πρόθεση να μπερδέψει, να ξε-

γελάσει, να παραπλανήσει ή να εξαπατήσει τον αναγνώστη. Μάλιστα, μόνον ο αναγνώστης που πιάνει μεμιάς το νόημα θα αντλήσει γνήσια απόλαυση από το *Το μάτι*. Είναι απίθανο ακόμα και ο πιο εύπιστος βιαστικός αναγνώστης αυτής της λαμπυρίζουσας ιστορίας να χρειαστεί πολύ ώσπου να συνειδητοποιήσει ποιος είναι ο Σμίροφ. Το δοκίμασα με γηραιά Αγγλίδα κυρία, με δύο μεταπτυχιακούς φοιτητές, με έναν προπονητή του χόκεϊ επί πάγου, με έναν γιατρό και με το δωδεκαετές παιδί ενός γείτονα. Το παιδάκι ήταν το πιο γρήγορο, ο γείτονας ο πιο αργός.

Το θέμα στο *Μάτι* είναι μια έρευνα που οδηγεί τον πρωταγωνιστή μέσα από έναν κυκεώνα από καθρέφτες στη συγχώνευση δίδυμων εικόνων. Δεν ξέρω κατά πόσον την έντονη απόλαυση που άντλησα πριν από τριάντα πέντε χρόνια με το να προσαρμόζω σε ένα ορισμένο μυστηριώδες σχέδιο τις ποικίλες φάσεις της περιπέτειας του αφηγητή θα τη συμμεριστούν οι σύγχρονοι αναγνώστες, αλλά όπως και να 'χει η σημασία δεν έγκειται στο μυστήριο αλλά στο σχέδιο. Το να ακολουθείς τα ίχνη του Σμίροφ παραμένει, πιστεύω, ένα έξοχο σπορ παρά το πέρασμα του χρόνου και των βιβλίων, και τη μετατόπιση από τον αντικατοπτρισμό μιας γλώσσας στην όαση μιας άλλης. Η πλοκή δεν θα σμικρυνθεί στο μυαλό του αναγνώστη –εάν διαβάσω σωστά αυτό το μυαλό– σε μια τρομερά οδυνηρή ιστορία αγάπης στην οποία μια σφαδάζουσα καρδιά δεν υπομένει μονάχα την απόρριψη, αλλά και τον εξευτελισμό και την τιμωρία. Οι δυνάμεις της

φαντασίας οι οποίες, μακροπρόθεσμα, είναι οι δυνάμεις του καλού παραμένουν ακράδαντα στο πλευρό του Σμίροφ, ενώ η ίδια η πίκρα της βασανισμένης αγάπης αποδεικνύεται εξίσου μεθυστική και τονωτική όσο και η πιο εκστατική ανταπόδοσή της.

Vladimir Nabokov
Montreux, 19 Απριλίου 1965

TO MATI

Στη Βέρα

ΕΚΕΙΝΗ ΤΗ ΓΥΝΑΙΚΑ, ΤΗ ΜΑΤΙΑΝΤΑ ΕΚΕΙΝΗ, τη συνάντησα στη διάρκεια του πρώτου φθινοπώρου της εμικρέδικοις ζωής μου στο Βερολίνο, στις αρχές της τρίτης δεκαετίας τόσο του αιώνοσ τούτου όσο και του βίου μου. Κάποιος μου είχε μόλις βρει μια θέση οικοδιδασκάλου σε μια οικογένεια Ρώσων που δεν είχαν προλάβει ακόμη να περιπέσουν σε κατάσταση ένδειας, κατάφερναν έτσι να συντηρούν κάποια φαντάσματα από τις παλαιές τους συνήθειες που απολάμβαναν σαν ζούσαν ακόμη στην Αγία Πετρούπολη. Δεν είχα προηγουμένως καμιά εμπειρία στο μεγάλωμα και στην ανατροφή παιδιών – δεν είχα την παραμικρή ιδέα πώς να συμπεριφερθώ απέναντί τους ή πώς να τους μιλήσω. Ήταν, και τα δυο, αγόρια. Ένωθα ενώπιόν τους ένα είδος ταπεινωτικής και εξευτελιστικής αμηχανίας.

Δεν έπαυαν να με παρακολουθούν καθώς κάπνιζα, και

αυτή η μελιστάλαχτη περιέργειά τους με έκανε να κρατάω το εκάστοτε τσιγάρο μου με έναν παράξενο και αδέξιο τρόπο, θαρρείς και κάπνιζα για πρώτη μου φορά· έπεφταν ολοένα στάχτες στα γόνατα μου, και τότε τα βλέμματα των δυο παιδιών, μ' όλη την κρυστάλλινη διαύγειά τους, περνούσαν από το χέρι μου στη φαιόχρωμη, ωχρή γύρη που απλωνόταν και τριβόταν πάνω στο μάλλινο ύφασμα.

Η Ματίλντα, φίλη των γονιών τους, επισκεπτόταν συχνά το σπίτι και έμενε να δειπνήσει μαζί μας. Μια βραδιά, την ώρα που έφευγε, και ενώ μαινόταν μια ηχηρή νεροποντή, δάνεισαν στη Ματίλντα μια ομπρέλα, κι εκείνη είπε: «Α, τι ωραία, σας ευχαριστώ πολύ. Ο νεαρός διδάσκαλος θα με συνοδεύσει, λοιπόν, στο σπίτι, και έπειτα θα επιστρέψει με την ομπρέλα σας». Από εκείνη τη βραδιά το να περπατάω μαζί της ως το σπίτι της έμελλε να είναι ένα ακόμα καθήκον μου. Μου άρεσε, θαρρώ, εκείνη η στρουμπουλή, πληθωρική και ανενδοίαστα εκδηλωτική κυρία με τα τεράστια μάτια και το τεράστιο στόμα της που γινόταν μια βαθυκόκκινη πτυχή, ένα επίδοξο μπουμπούκι, τριανταφυλλένιο, κάθε που το κοιτούσε στο καθρεφτάκι της, καθώς πουδράριζε το πρόσωπό της. Είχε αστραγάλους λυγερούς, κομψή και ανάρρη περπατησιά – μια περπατησιά που αναπλήρωνε κάμποσα που της έλειπαν. Ανέδιδε μια πλούσια ζεστασιά. Αμέσως μόλις έκανε την εμφάνισή της, είχα την αίσθηση πως η θερμότητα στο δωμάτιο ανέβαινε, και όταν, αφού ξεφορτωνόμουν αυτή την ευμεγέθη ζωντανή θερμάστρα συνοδεύοντας τη στο

σπίτι της, επέστρεφα περπατώντας μοναχός μέσα στους υγρούς ήχους και την υδραργυρένια στυλιπνότητα της ανήλεης νυχτιάς, αισθανόμουν πια να κρυνώνω, ναι, αισθανόμουν παγωμένος – παγωμένος έως σημείου ναυτίας.

Αργότερα ήρθε απ' το Παρίσι ο σύζυγός της, και ερχόταν να δειπνήσει μαζί της· ήταν ένας σύζυγος σαν όλους τους άλλους, και δεν του έδωσα ιδιαίτερη προσοχή και σημασία – πρόσεξα μονάχα πως είχε τη συνήθεια να καθαρίζει, πριν μιλήσει, τον λαιμό του με έναν εσπευσμένο βορβορυγμό μες στη γροθιά του. Πρόσεξα, επίσης, και το μαύρο του μπαστούνι με τους μεγάλους ρόζους, το μπαστούνι αυτό που χτυπούσε νευρικά στο πάτωμα κάθε που η Ματίλντα μετέτρεπε τον αποχαιρετισμό από την οικοδέσποινά της σε έναν αλέγρο, μα ατέρμονο, θαρρείς, μονόλογο. Έναν μήνα μετά ο σύζυγός της έφυγε ξανά, και, το πρώτο κιόλας βράδυ που τη συνόδευσα στο σπίτι της, η Ματίλντα με προσκάλεσε ν' ανέβω μαζί της για να πάρω ένα βιβλίο που από καιρό μοχθούσε να με πείσει πως όφειλα να διαβάσω – επρόκειτο για κάποιο αφήγημα στα γαλλικά, τιτλοφορούμενο *Ariane, Jeune Fille Russe**.

Έβρεχε, ως συνήθως, και έβλεπες τρεμουλιαστά φω-

* Μυθιστόρημα του Γάλλου τενίστα και συγγραφέα Jean Schorfer, που το εξέδωσε το 1920 με το ψευδώνυμο Claude Anet. Μιλάει για τον έρωτα μια νεαρής Ρωσίδας με έναν Δον Ζουάν. Μεταφέρθηκε στη μεγάλη οθόνη από τον Paul Czinner, το 1931, με τίτλο *The Loves of Ariane*, και από τον Billy Wilder το 1957, με τίτλο *Love in the Afternoon*.

τοστέφανα γύρω από τις λάμπες του δρόμου – το δεξί μου χέρι ήταν βυθισμένο στη ζεστασιά του πανωφοριού από δέρμα ασπάλακος που φορούσε η Ματίλντα· στο αριστερό μου κρατούσα ανοιχτή μια ομπρέλα που πάνω της τυμπάνιζε η νύκτια βροχή. Και η ομπρέλα αυτή –αργότερα, στα ενδιαίτηματα της Ματίλντας– έμενε να στάζει ανοιχτή πλάι σε ένα θερμαντικό σώμα· να στάζει, να στάζει, να στάζει· ένα δάκρυ να σταλάζει κάθε μισό λεπτό, ώσπου κατόρθωσε μια λίμνη μικροσκοπική να σχηματίσει. Και όσο για το βιβλίο, αυτό ξέχασα να το πάρω.

Η Ματίλντα δεν ήταν η πρώτη μου ερωμένη. Πριν απ' αυτήν είχα ερωτευτεί μια ράφτρα, στην Αγία Πετρούπολη. Ήταν και εκείνη στρουμπουλή κι αφράτη – και δεν έπαυε, και εκείνη, να με συμβουλεύει να διαβάσω ένα κάποιο μυθιστορηματάκι (*Μυρόσκα, η ζωή μιας μοιραίας γυναίκας*). Και οι δυο αυτές ευμεγέθεις γυναίκες, μεσούσης της ερωτικής θυέλλης, εξαπέλυαν μια διαπεραστική, κατάπληκτη, παιδιάστικη τσιρίδα – έτσι που, ενίοτε, μου φαινόταν πως δεν ήταν παρά μια ματαιότητα, μια σπατάλη δυνάμεων και προσπαθειών όλα όσα είχα υποστεί στη διάρκεια του φευγιού μου από τη Ρωσία των Μπολσεβίκων, καθώς διέσχιζα, τρομαγμένος έως θανάτου, τα φινλανδικά σύνορα (μολονότι μες στην ταχεία αμαξοστοιχία, και εφοδιασμένος με μια κανονική, κανονικότερη έγγραφη άδεια) – ματαιότητα, λοιπόν, να τα τραβήξω όλ' αυτά μόνο και μόνο για να βρεθώ ν' αγκαλιάζω μια γυναίκα σχεδόν πανομοιότυπη με την προηγούμενη. Και, συν τοις άλλοις, δεν

άργησε η Ματίλντα ν' αρχίσει να με κάνει να πλήττω. Ναι, έπληττα. Είχε ένα μόνιμο –και για μένα καταθλιπτικό– θέμα συζητήσεως: τον σύζυγό της. Ο άνδρας της, λοιπόν, ο άνδρας αυτός, έλεγε η Ματίλντα, ήταν ένα ευγενές κτήνος, ένα τέρας βιαιότητας· θα τη σκότωνε, το δίχως άλλο, επιτόπου, αν την έπιανε επ' αυτοφώρω. Τη λάτρευε και ήταν βάναυσα ζηλότυπος. Κάποτε, στην Κωνσταντινούπολη, άρπαξε έναν κάπως τολμηρό Γάλλο και τον κοπάνησε βίαια, σάμπως να 'ταν κουρελόπανο. Ήταν απίστευτα εμπαθής, τόσο που σε τρομοκρατούσε. Αλλά ήταν ωραίος, ναι, ήτανε όμορφος μ' αυτήν του τη σκληρότητα, έλεγε ολοένα η Ματίλντα. Πάσχιζα ν' αλλάξω θέμα, αλλά ήταν το αγαπημένο της αλογάκι αυτό, και το καβαλίκευε όλη την ώρα με τους δυνατούς και τροφαντούς μηρούς της. Η εικόνα του ανδρός της που είχε δημιουργήσει η Ματίλντα διόλου δεν συμφιλιωνόταν με την όψη του άνδρα που είχα δει – αλλά ελάχιστα προσέξει. Ταυτοχρόνως, μάλιστα, μου ήταν εξαιρετικά δυσάρεστη η εικασία, σύμφωνα με την οποία δεν ήσαν όλα τούτα κυήματα της φαντασίας της και, την ίδια εκείνη στιγμή, ένα ζηλότυπο τέρας στο Παρίσι, διαισθανόμενο την εις βάρος του εξαπάτηση, έπαιζε ακριβώς τον ρόλο της σκληρότητας που του είχε προσδώσει η σύζυγος του: έτριζε τα δόντια με μανία, γούρλωνε τα μάτια με θυμό, και ανάσαινε βαριά μέσα από τα πυρωμένα του ρουθούνια.

Συχνά, καθώς επέστρεφα κατάκοπος στο σπίτι, με σερνάμενα βήματα, με την τσιγαροθήκη μου άδεια, με το πρόσωπό μου να φλέγεται θαρρείς μες στο εωθινό αεράκι λες και μόλις είχα αφαιρέσει το βαρύ θεατρικό μακιγιάζ, με κάθε μου βήμα να στέλνει έναν κραδασμό πόνου σ' όλο μου το κορμί και να αντηχεί οδυνηρά μες στο κεφάλι μου, εξέταζα και μελετούσα και αξιολογούσα την ισχνή εκείνη ερωτική μου ευδαιμονία, την ασήμαντη, θα πω, ευφροσύνη μου, και απορούσα και λυπόμουν τελικά τον εαυτό μου και κατατρυχόμουν από αυτοοικτιρισμό και ένιωθα αποθαρρυσμένος, και καταρρακωμένος ηθικά, και φοβισμένος. Η κορύφωση της ερωτικής συνεύρεσης δεν ήταν, στην περίπτωση μου, παρά ένας θλιβερός και άχαρος λοφίσκος, ένας ανεμοδαρμένος γήλοφος με μιαν αδυσώπητη θέα. Άλλωστε, προκειμένου να ζει ευτυχισμένος, ένας άνδρας οφείλει να γνωρίζει πού και πού μερικές στιγμές απόλυτης ανάπαυλας, τέλειας κενότητας. Ωστόσο εγώ ήμουν πάντα εκτεθειμένος, πάντα με τα μάτια ανοιχτά· ακόμα και όταν κοιμόμουν, δεν έπαυα να με παρακολουθώ, μην καταλαβαίνοντας εντούτοις τίποτα από την ύπαρξή μου, νιώθοντας ν' αγγίζω τα όρια της παραφροσύνης, να τρελαίνομαι στη σκέψη ότι είμαι ανήμπορος να πάψω να 'χω αδιάκοπα συναίσθηση του εαυτού μου, και ζηλεύοντας όλους εκείνους τους κανονικούς, απλούς ανθρώπους –τους υπαλλήλους, τους επαναστάτες, τους καταστηματαρχες– που, με αυτοπε-

ποίθηση, με συγκέντρωση και με προσήλωση, επιδίδονται απρόσκοπτα στις μικροαπασχολήσεις τους. Δεν είχα εγώ κέλυφος τέτοιο, δεν είχα καβούκι να κλειστώ και εκείνα τα τρομερά, εκείνα τα μουντά φαιογάλαζα πρωινά, καθώς τα παπούτσια μου ηχούσαν μες στην ερήμωση και στην αγριωπή κενότητα της πόλης, φανταζόμουν κάποιον που τρελαίνεται γιατί αρχίζει να συνειδητοποιεί καθαρά την κίνηση της γήινης σφαίρας: να τος, λοιπόν, να τρεκλίζει, να πασχίζει την ισορροπία του να διατηρήσει, να αρπάζεται απ' τα έπιπλα· ή πάλι να εγκαθίσταται σε μια καρέκλα στο παράθυρο και να κοιτάει τα πάντα έξω με έναν μορφασμό έξαψης, σαν εκείνον κάποιου συνεπιβάτη στο τρένο που γυρίζει και σου απευθύνεται με τα λόγια: «Στ' αλήθεια, παίρνει φωτιά, έτσι δεν είναι;». Αλλά, σε λίγο, όλο το λίκνισμα και οι ρυθμικοί κλυδωνισμοί τον αρρωσταίνουν, του φέρνουν ναυτία· και αρχίζει να πιπιλάει ένα κομμάτι λεμόνι ή έναν παγοκύβο, και ξαπλώνει έπειτα φαρδύς πλατύς στο δάπεδο, όλα ματαίως όμως. Η κίνηση δεν μπορεί να σταματήσει, ο οδηγός είναι τυφλωμένος, τα φρένα δεν βρίσκονται πουθενά – και η καρδιά θα σπάσει, θα γίνει κομμάτια, θα εκραγεί με το που η ταχύτητα θα γίνει αβάσταχτη.

Ω, και πόσο μόνος ήμουν τελικά! Πόσο μόνος ένιωθα! Η Ματίλντα, που με ρωτούσε ντροπαλά εάν έγραφα ποιήματα· η Ματίλντα, που στην πόρτα ή στα σκαλιά με παρέσυρε τεχνηέντως σε ένα φιλί, μόνο και μόνο για να 'χει την ευκαιρία να αναριγήσει προσποιητά και ψευδοηδυ-

VLADIMIR NABOKOV

«Συνειδητοποίησα πως η μόνη ευτυχία στον κόσμο είναι το να παρατηρείς, να κατασκοπεύεις, να παρακολουθείς, να περιεργάζεσαι τον εαυτό σου και τους άλλους, να μην είσαι παρά ένας οφθαλμός, ένα μεγάλο, κάπως υαλώδες, κάπως κόκκινο και ερεθισμένο, ορθάνοιχτο μάτι».

Βερολίνο 1924-5: Ένας Ρώσος εμικρές ενδίδει στις ερωτικές διαθέσεις μιας καλής φίλης της οικογένειας από την οποία προσλαμβάνεται ως παιδαγωγός. Όταν πέφτει θύμα ξυλοδαρμού από τον σύζυγο της ερωμένης του, ο ανδρισμός του Σμίροφ θίγεται, η προσωπικότητά του κατακερματίζεται, καταφεύγει στο δωμάτιο που νοικιάζει και αυτοκτονεί. Στ' αλήθεια όμως αυτοκτονεί; Το μικρό αυτό μυθιστόρημα του Βλαντιμίρ Ναμπόκοφ είναι τόσο μια φαρσοειδής αστυνομική ιστορία όσο και μια αφήγηση βυθισμένη στην κόλαση των πολλαπλών αντικατοπτρισμών του βασικού της πρωταγωνιστή.

Ο Nabokov διέπρεψε σε όλες τις τεχνικές του μυθιστορήματος, ενώ εφύρε και μερικές καινούργιες.

Peter Ackroyd, συγγραφέας

ISBN: 978-618-03-0650-7

9 786180 306507

ΒΟΗΘ. ΚΩΔ.: 80650